

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1995-1996

4 JUNI 1996

Wetsvoorstel tot opheffing van de artikelen 70*bis* en 95, eerste lid, 5°, van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven

(Ingediend door de heer Hatry)

TOELICHTING

Dit voorstel verwijst naar de artikelen 70*bis* en 95, eerste lid, 5°, van de wet van 20 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, artikelen ingevoegd bij de wet van 21 december 1994.

Die artikelen zijn allesbehalve duidelijk en zouden tot tal van uiteenlopende interpretaties kunnen leiden. Zij maken een volstrekt verbod mogelijk op versleutelde datatransmissie, wat betekent gecodeerd met complexe en geheime procédés opdat niet-geautoriseerde personen er geen toegang kunnen toe krijgen.

Iedere werkelijk geheime uitwisseling van informatie tussen twee personen met welk middel dan ook (telefoon, telex, datanet, ...) zou verboden kunnen worden met in Ministerraad overlegde uitvoeringsbesluiten. De enige overblijvende mogelijkheden zijn ofwel de goedkeuring van het systeem of van het apparaat, ofwel het neerleggen van het coderings-systeem en de sleutel (geheime code) bij de instelling bevoegd voor de goedkeuring van telecommunicatiemiddelen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1995-1996

4 JUIN 1996

Proposition de loi abrogeant les articles 70*bis* et 95, alinéa 1er, 5°, de la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques

(Déposée par M. Hatry)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition se réfère aux articles 70*bis* et 95, alinéa 1er, 5°, de la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques, insérés par la loi du 21 décembre 1994.

Ces articles sont particulièrement flous et pourraient donner lieu à de nombreuses interprétations. Ils pourraient permettre d'interdire complètement le transport de données informatiques sous forme cryptée, c'est-à-dire codée par des procédés complexes et secrets dans le dessein qu'une personne non autorisée ne puisse en prendre connaissance.

Tout échange, réellement secret, de données entre deux personnes par quelque voie que ce soit (téléphone, télex, réseau informatique, ...) pourrait être interdit sur base d'arrêtés d'application délibérés en Conseil des ministres. Les seules alternatives consistent, soit en l'agrément du système ou de l'appareil, soit au dépôt du système de codage et de sa clé (code secret) auprès de l'organisme compétent pour l'agrément des matières de télécommunication.

Dergelijke besluiten zouden een aantasting vormen van de grondslag zelf van de individuele vrijheden, de fundamentele rechten van de burger, de eerbied voor de persoonlijke levenssfeer, maar ook een gevaar betekenen voor de motor van de financiële en economische activiteit.

Het groot publiek is niet zo goed vertrouwd met encryptietechnieken. Dat neemt niet weg dat ze almaar vaker worden gebruikt en voor tal van toepassingen zelfs noodzakelijk blijken. Op deze technieken doet men in hoofdzaak een beroep om het geheim van de communicatie te waarborgen maar ook en in de eerste plaats wanneer men een bericht wil identificeren, wat betekent dat men de geadresseerde de waarborg biedt dat het bericht wel degelijk afkomstig is van de afzender en dat niemand het heeft gewijzigd tijdens de transmissie. Nu hebben we in ons bestaan te maken met heel wat grote en kleine geheimen waarvoor de encryptietechniek de enige efficiënte methode is om de vertrouwelijkheid van die informatie te waarborgen :

— geheime code van de bankkaart, van de kredietkaart, van de storting (telebankieren);

— gebruik van GSM, semafoon;

— toegang tot internet, toegang tot het klantenbestand van de onderneming, *compuserve* informatiedienst;

— code van de arts om het dossier van zijn patiënt op te roepen op zijn persoonlijke computer of op die van het ziekenhuis...;

— gecomputeriseerde bankdienstverlening die op mondiaal vlak in volle expansie is;

— code om een geneeskundige verstrekking te identificeren op het strookje van het medisch attest dat naar het ziekenfonds gaat en op het voorschrift voor de apotheker.

Uit deze enkele voorbeelden blijkt dat encryptiesystemen voor talrijke toepassingen onontbeerlijk zijn en de persoonlijke levenssfeer alsook de intellectuele eigendom moeten beschermen. Daar komt nog bij dat die technieken even onmisbaar zullen zijn in de informatiemaatschappij van morgen als de geschreven handtekening dat thans is in onze maatschappij.

Deze technieken vinden een ruime toepassing bij onder meer overschrijvingen tussen banken of verichtingen van het elektronisch betaalverkeer. Duidelijk is dat een verbod op het versleutelen praktisch gelijkstaat met het tegenwerken van de opbloei van de informatiemaatschappij en ongetwijfeld schade zou berokkenen aan de economische en financiële wereld.

Nu is het zo dat de artikelen 70bis en 95, eerste lid, 5°, van de wet van 21 maart 1991 er kennelijk op aansturen een verbod in te voeren op het gebruik van encryptietechnieken omdat die het afluisteren van telefoongesprekken door de gerechtelijke instanties

De tels arrêtés toucheraient à l'essentiel même des libertés individuelles, aux droits fondamentaux des citoyens, au respect de la vie privée, mais aussi à un moteur de l'activité financière et économique.

Les techniques d'encryptage sont en général peu connues du grand public, mais elles sont de plus en plus utilisées et même nécessaires pour de nombreuses applications. Ces techniques sont principalement utilisées lorsque l'on veut garantir le secret des communications mais aussi et surtout lorsque l'on veut authentifier un message, c'est-à-dire garantir au récipiendaire d'un message qu'il provient bien de celui qui est censé l'émettre et que personne n'y a touché pendant son transport. Or, notre existence comporte une foule de petits et grands secrets où la technique de l'encryptage constitue la seule méthode efficace permettant de garantir la confidentialité des données :

— le code secret de la carte bancaire, de la carte de crédit, du virement bancaire par téléphone (*phone banking*);

— utilisation du GSM, du sémaophone;

— l'accès internet, accès au fichier des clients de l'entreprise, *compuserve*;

— code du médecin pour consulter le dossier de son patient dans son ordinateur, ou ceux de la clinique...;

— l'*électronic banking* qui est en pleine expansion dans le monde;

— code qui identifie une prestation médicale sur la souche d'attestation de soins pour la mutuelle et sur la prescription pour le pharmacien.

Ces quelques exemples montrent que les dispositifs d'encryptage sont indispensables pour de nombreuses applications et servent à la protection de la vie privée et de la propriété intellectuelle. En outre, ces techniques sont tout autant nécessaires dans la société de l'information de demain, que la signature manuscrite l'est dans la société actuelle.

Ces techniques sont largement utilisées dans des applications telles que les transferts interbanques ou des dispositifs de paiement électronique. Il est clair qu'interdire l'encryptage équivaut pratiquement à empêcher l'éclosion de la société de l'information et porterait sans nul doute préjudice au monde économique et financier.

Or, les articles 70bis et 95, alinéa 1er, 5°, de la loi du 21 mars 1991 ont manifestement pour objet d'interdire l'utilisation des techniques d'encryptage qui empêcheraient les écoutes téléphoniques par les autorités judiciaires. Dans la loi du 30 juin 1994 sur les

onmogelijk zouden maken. In de wet van 30 juni 1994 op de telefoontap heeft de wetgever strenge voorwaarden vastgesteld om het afluisteren toe te staan.

Aangezien het afluisteren maar in heel weinig gevallen onmisbaar lijkt te zijn om een misdrijf op te helderen, lijkt het op zijn zachtst uitgedrukt buiten proporties te staan en voor het bedrijfsleven nadelig te zijn encryptietechnieken aan de hele bevolking te verbieden louter met de bedoeling af en toe telefoongesprekken af te tappen.

De wetgever streeft ongetwijfeld een lovenswaardig doel na want hij wil vermijden dat terroristen encryptiesystemen gebruiken om misdrijven te beraamen. Dat neemt echter niet weg dat de artikelen 70*bis* en 95, eerste lid, 5°, van de wet van 21 maart 1991 tot zulke interpretaties kunnen leiden dat ze buitensporige gevolgen met zich brengen.

Het zou bovendien van weinig realisme getuigen te beweren dat dealers of maffiosi die deze technieken hanteren, hun code zouden neerleggen bij het bevoegde erkenningsorgaan.

Bijgevolg behoort elke beslissing over het gebruik van cryptografie een tweevoudig doel na te streven, te weten het eerbiedigen van het recht op de vertrouwelijkheid van de informatie en de bescherming van de maatschappij tegen het gebruik van die technieken voor misdadige doeleinden.

In een democratische staat is het ondenkbaar dat een wet die rechtstreeks raakt aan de eerbied voor de persoonlijke levenssfeer, zonder ruim voorafgaand overleg tot stand komt. Daarom wil dit voorstel, in afwachting dat er een objectief debat over encryptie op gang komt, de artikelen 70*bis* en 95, eerste lid, 5°, van de wet van 21 maart 1991 opheffen omdat die voor interpretatie vatbaar zijn.

*
* *

écoutes téléphoniques, le législateur a spécifié les conditions strictes dans lesquelles les écoutes étaient autorisées.

Vu le faible nombre de cas pour lesquels les écoutes semblent indispensables afin de résoudre une affaire criminelle, interdire à toute une population d'utiliser des techniques d'encryptage pour permettre un petit nombre d'écoutes téléphoniques, paraît pour le moins disproportionné et préjudiciable au secteur économique.

L'intention du législateur est sans nul doute louable, car il vise à éviter que les terroristes n'usent des procédés de cryptage à des fins criminelles, mais les articles 70*bis* et 95, alinéa 1er, 5°, de la loi du 21 mars 1991 pourraient aboutir à des interprétations entraînant des conséquences disproportionnées.

En outre, il serait utopique d'imaginer que les trafiquants ou mafieux ayant recours à ces techniques déposent leur code à l'organisme d'agrément compétent.

Dès lors, toute décision concernant l'utilisation de la cryptographie doit poursuivre deux objectifs: à savoir respecter le droit à la confidentialité des informations et protéger la société contre l'utilisation de ces techniques à des fins criminelles.

Dans un état démocratique, on ne peut accepter qu'une loi touchant directement au respect de la vie privée ne fasse pas l'objet d'une large consultation. Pour ces raisons, la présente proposition a pour objet l'abrogation des articles 70*bis* et 95, alinéa 1er, 5°, de la loi du 21 mars 1991 susceptibles de donner lieu à certaines interprétations, en attendant un débat serein sur l'encryptage.

Paul HATRY.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 70 van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, ingevoegd bij de wet van 21 december 1994, wordt opgeheven.

Art. 3

Artikel 95, eerste lid, 5°, van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 21 december 1994, wordt opgeheven.

PROPOSITION DE LOI

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 70*bis* de la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques, inséré par la loi du 21 décembre 1994, est abrogé.

Art. 3

L'article 95, alinéa 1er, 5°, de la même loi, inséré par la loi du 21 décembre 1994, est abrogé.

Paul HATRY.